

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه هفت تهران

ساعت امتحان: ۱۱ صبح
وقت امتحان: ۶۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۶/۱۰/۱۲
تعداد برگ سؤال: ۲ برگ

نام واحد آموزشی: دبیرستان غیر دولتی هانتف (دوره دوم)
نام و نام خانوادگی: پایه: یازدهم
امتحان درس: فارسی
نوبت امتحانی: دی ماه
رشته: ریاضی - تجربی
سال تحصیلی: ۹۷ - ۹۶
نام دبیر: آقای رزمی

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱- متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«گفت: بونصر را بگوی که امروز دُرُستم و در این دو سه روز، بار داده آید که علت و تب تمامی زایل شد. من بازگشتم و این چه رفت، با بونصر بگفتم. سخت شاد شد و سجده شکر کرد خدای را بر سلامت امیر و نامه نبشته آمد.»

الف) «را» در جمله «بونصر را بگوی» چه نوع «رای» است؟

ب) جمله مجهول به کاررفته در متن را به معلوم تبدیل کنید.

پ) در این نوشته، کدام واژه نقش تبعی دارد؟ نوع نقش تبعی را بنویسید.

ت) نقش واژه‌های مشخص شده زیر را بنویسید.

سخت شاد شد و سجده شکر کرد.
در این دو سه روز بار داده آید که علت و تب تمامی زایل شد.

۲- واژه‌های زیر را ابتدا به هجاهای سازنده آنها تجزیه کنید؛ سپس صامت‌ها و مصوت‌ها را مشخص نمایید.
مجنون: آفرینش:

۳- معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید.

الف) برو؛ اگر به طوع نیاید، به اکراه برگیر و بیاور.

ب) خدا داند چه افسرها که رفته (پ) دیری نگذشت پرچم روس‌ها به اهتزاز درآمد.

ت) در پی‌آش القصه در آن مرغزار رفت بر این قاعده روزی سه چار

ث) وقتی از خانه خاله‌ام بازمی‌گشتم، قوز می‌کردم و لگه می‌دویدم.

۴- نادرستی‌های املائی را در نمونه‌های زیر بیابید و درست آن‌ها را بنویسید.

الف) به رود سند می‌غلطید برهم ز امواج گران، کوه از پی کوه

ب) تا خویشتن را ضیعتکی هلال خردند و فراخ‌تر بتوانند زیست و ما حق این نعمت تندرستی که باز یافتیم، لختی گذارده باشیم.

پ) چون یاران مولانا به آزار شمس برخاستند، شمس، ناگزیر دل از قونیه برکند و عظم کرد که دیگر بدان شهر پرغوغا باز نیاید.

۵- املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) از لحاظ آشنایی با ادبیتات، سعدی برای من به منزله شیر (آقوز- آغوز) بود برای طفل.

ب) سپیده فردای گنجه با نهیب و (صفر- سفیر) گلوله‌های توپ روس باز شد.

۶- با توجه به سروده زیر، جدول را کامل کنید.

«سرنشتر عشق بر رگ روح زدند یک قطره فرو چکید و نامش دل شد»

ترکیب وصفی	هسته	ترکیب اضافی	وابسته

پ) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۷- نوشته زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«من در آن اتاق کوچک و تاریک با او آشنا شدم؛ نظیر همان حجره‌هایی که خود سعدی در آنها نشسته و شعرهایش را گفته بود. خاله‌ام می‌خواند و در حد ادراک خود معنی می‌کرد، قصه‌ها را ساده می‌نمود. این تنها خصوصیت سعدی است که سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچ‌کس شبیه نباشد.»

الف) در این نوشته، یک تشبیه بیابید؛ سپس ادات تشبیه و مشبّه‌به آن را نشان دهید.

تشبیه:
ادات تشبیه:
مشبّه‌به:

پاسخ سوالات در روی برگ سؤال نوشته شود، نیاز به پاسخ‌نامه سفید ندارد. پاسخ‌نامه سفید داده شود.

ب) کدام قسمت از نوشته آورده شده، به ویژگی سهل مُمتنع بودن سبک سعدی اشاره دارد؟
۸- در هر یک از نمونه‌های گروه «الف» کدام یک از آرایه‌های گروه «ب» وجود دارد؟ (توجه: در گروه «ب» یک آرایه اضافه است.)

الف	ب
الف) بگیر ای جوان دست درویش پیر/ نه خود را بیفکن که دستم بگیر ب) چون کار به خلقت آدم رسید، گفت: خانه آب و گل آدم من می‌سازم. پ) کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه ت) با بال شکسته پر گشودن هنر است/ این را همه پرنندگان می‌دانند	تشخیص حسن آمیزی متناقض‌نما مجاز کنایه

۹- نام پدیدآورندگان هر یک از آثار زیر را بنویسید.

الف) روزها (ب) مرصاد العباد

۱۰- بیت زیر را بخوانید؛ سپس دو بیت بعدی آن را بنویسید.

گفتی ز ناز: «بیش مرنجان مرا، برو» آن گفتنت که «بیش مرنجانم» آرزوست

پ) قلمرو فکری (۸ نمره)

۱۱- در نمونه‌های زیر، مقصود از بخش‌های مشخص شده چیست؟

در آن دریای خون، در قُص خورشید/ غروب آفتاب خویشتن دید	دریای خون:
هیچ حفره‌ای از حفره‌های زندگی ایرانی نیست که از جانب او شناخته نباشد.	حفره:

۱۲- مفهوم هر یک از متون زیر را بنویسید.

الف) روس‌ها مثل مور و ملخ در پهنه شهر پراکنده شدند.

ب) کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست که دون همتانند بی مغز و پوست

۱۳- سروده زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«می‌گفت، گرفته حلقه در بر
کامروز منم چو حلقه بر در
گویند ز عشق کن جدایی
این نیست طریق آشنایی
پرورده عشق شد سرشتم
جز عشق مباد سرنوشتتم
کز عشق به غایتی رسانم
کاو ماند اگر چه من نمانم
می‌داشت پدر به سوی او گوش
کاین قصه شنید، گشت خاموش»

الف) در بیت سوم، چرا مجنون از خداوند می‌خواهد که او را از عشق جدا نکند؟

ب) منظور از «این قصه» چیست؟

پ) از نظر مجنون، غایت و نهایت عشق چیست؟

۱۴- بیت «از شب‌نم عشق، خاک آدم گل شد/ صد فتنه و شور در جهان حاصل شد» به چه موضوعی اشاره دارد؟

۱۵- با توجه به متن «جنگ با افکار پوسیده، دشوارتر از جنگ رو در روی جبهه‌هاست. لازمه حضور و مبارزه در هر دو جبهه، عشق است. با این تفاوت که در جبهه بیرون، شجاعت کارسازتر است و در این یک، درایت.» نویسنده کدام نوع جنگ را دشوارتر می‌داند؟ چرا؟

۱۶- سروده‌ها و نوشته‌های زیر را بخوانید و به فارسی روان معنی کنید.

الف) نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست

ب) از قضای آمده، امیر کشتی‌ها بخواست و ناوی ده بیاوردند.

پ) قافله‌سالار ما، فخر جهان مصطفاست

ت) در همین کورمال کورمال ادبی آغاز به راه رفتن کردم.

۰/۱۵

ث) و اگر حق، تعالی، را با این قالب، سر و کاری خواهد بود، در این موضع تواند بود.

۰/۱۵

ج) گو، یارب از این گزاف کاری توفیق دهم به رستگاری

۰/۱۷۵

چ) در آن سیمابگون امواج لرزان خیال تازه‌های در خواب می‌دید

۰/۱۷۵

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه هفت تهران

ساعت امتحان: ۱۱ صبح
وقت امتحان: ۶۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۶/۱۰/۱۲
تعداد برگ سؤال: برگ

نام واحد آموزشی: دبیرستان غیر دولتی هاتف (دوره دوم)
نام و نام خانوادگی: پایه: یازدهم
پاسخنامه امتحان درس: فارسی
نوبت امتحانی: دی ماه
رشته: ریاضی - تجربی
سال تحصیلی: ۹۶ - ۹۷
نام دبیر: آقای رزمی

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

- ۱- الف) «را» حرف اضافه (۰/۲۵) ← (به بونصر بگوی). (ب) بار داده آید. (۰/۲۵) ← (بار داده شود). تبدیل به جمله معلوم: امیر بار بدهد. (۰/۵) / نامه نبشته آمد. (۰/۲۵) ← (نامه نوشته شد). تبدیل به جمله معلوم: امیر نامه را نوشت ← (امیر نامه را نبشت) (۰/۵) (یک مورد کافی است).
- پ) تب: نقش تبعی (۰/۲۵) - نوع: معطوف (یک مورد کافی است). (ت) شاد: مسند (۰/۲۵) / تمامی: قید (۰/۵)
- ۲- مجنون: مج: م (صامت) - مصوت (ج (صامت) (۰/۲۵) / نون: ن (صامت) و (مصوت) ن (صامت) (۰/۲۵) / آفرینش: آ: ا (صامت) / (مصوت) ا (مصوت) / ف: ف (صامت) - (مصوت) ا: ری: ر (صامت) ی (مصوت) (۰/۲۵) / نیش: ن (صامت) - (مصوت) ش (صامت) (۰/۵)
- ۳- الف) طوع: فرمان برداری، اطاعت، فرمانبری / به اکراه: به زور و ستم کسی را به انجام کاری واداشتن، به اجبار / ب) افسر: تاج و کلاه پادشاهان، صاحب منصب / پ) اهتزاز: افراشتن، جنبیدن / ت) مرغزار: سبزه زار، چراگاه، علفزار / ث) لگه: دولا و خمیده با سرعت رفتن، رفتاری بین دویدن و راه رفتن (هر مورد ۰/۲۵)
- ۴- الف) می غلطید: نادرست / می غلتید: درست (۰/۲۵)
ب) هلال: نادرست / حلال: درست (۰/۲۵) / گذارده: نادرست / گزارده: درست (۰/۲۵)
پ) عظم: نادرست / عزم: درست (۰/۲۵)
- ۵- الف) آغوز (۰/۲۵) (ب) صغیر (۰/۲۵)
- ۶- ترکیب وصفی: یک قطره (۰/۲۵) هسته: قطره (۰/۲۵) / ترکیب اضافی: سرنشتر عشق (یا) رگ روح (یک مورد: ۰/۲۵) / وابسته: عشق (یا) روح (یک مورد) (۰/۲۵)

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

- ۷- الف) تشبیه: اتاق نظیر همان حجره‌ها کوچک و تاریک بود (۰/۵) / ادات تشبیه: نظیر (۰/۲۵) / مشبّه به: حجره (۰/۲۵)
ب) این تنها خصوصیت سعدی است که سخنش به سخن همه شبیه باشد و ... (۰/۵)
- ۸- الف) کنایه (۰/۲۵) / دست گرفتن کنایه از یاری کردن / ب) مجاز (۰/۲۵) / آب و گل مجاز از جسم / پ) تشخیص (۰/۲۵) (عقل می گوید) / ت) متناقض نما (۰/۲۵) / با بال شکسته پرواز کردن.
- ۹- الف) روزها: محمد علی اسلامی ندوشن (۰/۲۵) / ب) مرصاد العباد: نجم الدین رازی (دایه) (۰/۲۵)
- ۱۰- زین همراهِ سست عناصر دلم گرفت / شیر خدا و رستم دستانم آرزوست (۱)
دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست (۱)

پ) قلمرو فکری (۸ نمره)

- ۱۱- دریای خون: شفق (۰/۲۵) / خُفَره: سنت‌ها، فرهنگ و آداب (۰/۲۵)
- ۱۲- الف) تعداد سربازان روسی زیاد بود. (۰/۵) / ب) سفارش به بخشندگی (یا هر پاسخ درست دیگر: ۰/۵)
- ۱۳- الف) زیرا ذات و سرشت مجنون با عشق پرورش یافته بود و سرشته شده بود. (۰/۵)
ب) راز و نیاز مجنون با خداوند (۰/۵)
- پ) معشوق (لیلی) زنده بماند؛ هر چند عاشق (مجنون) جانش را در راه وصال از دست بدهد. (۰/۵)
- ۱۴- اشاره به آفرینش انسان (۰/۲۵)
- ۱۵- جنگ با افکار پوسیده (۰/۲۵) زیرا در جنگ رودررو با شجاعت می توان پیروز شد؛ اما در جنگ با افکار پوسیده، درایت و تدبیر کارسازتر است. (۰/۵)
- ۱۶- الف) هیچ کس، نه غریبه و نه دوست، به فکرش نبود و با او غمخواری نکرد. (۰/۵)
ب) اتفاقاً، سلطان مسعود تعدادی کشتی خواست و ده قایق کوچک آوردند. (۰/۵)
پ) افتخار مردم جهان، پیامبر اکرم (ص) رئیس و رهبر ماست. (۰/۵)
ت) بدون داشتن استاد و معلم ادبیات، با احتیاط به یادگیری ادبیات پرداختم. (۰/۵)
ث) و اگر خداوند بلندمرتبه با انسان ارتباطی برقرار کند یا جایگاهی بسازد، در این مکان خواهد بود. (۰/۵)
ج) (ای مجنون) بگو خدایا، رهایی و نجات از این عشق بیهوده را به من عطا کن (۰/۷۵)
چ) سلطان جلال الدین به موج‌های سفید و ناآرام سند نگاه می کرد (که ناگهان) فکر تازه‌ای به ذهنش رسید. (۰/۷۵)